

УДК: 657:336.226

Романченко Ю. О., к.е.н., доцент, доцент кафедри організації обліку та аудиту
Полтавська державна аграрна академія

ОБЛІК ТА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Визначено економічну сутність спрощеної форми обліку та звітності. Висвітлено умови та особливості застосування спрощеної форми обліку. Сформовано блок-схему взаємозв'язку спрощеного плану рахунків та реєстрів спрощеної форми обліку малих підприємств. Досліджено склад та строки подання спрощеної фінансової звітності малими підприємствами.

Ключові слова: бухгалтерський облік, бухгалтерські реєстри, бухгалтерські форми, суб'єкти малого підприємництва, фінансова звітність.

Romanchenko Y.

ACCOUNTING AND FINANCIAL REPORTING OF ENTERPRISES OF SMALL BUSINESS

The article is dedicated the economic essence of the simplified form of accounting and reporting. Conditions and peculiarities of application of the simplified accounting form are highlighted. The block-diagram of the interconnection of a simplified plan of accounts and registers of the simplified form of accounting of small enterprises has been formed. The composition and terms of presentation of simplified financial statements by small enterprises were explored.

Keywords: accounting, accounting registers, accounting forms, small business entities, financial reporting.

Романченко Ю. А.

УЧЕТ И ФИНАНСОВАЯ ОТЧЕТНОСТЬ СУБЪЕКТОВ МАЛОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

Определена экономическая сущность упрощенной формы учета и отчетности. Освещены условия и особенности применения упрощенной формы учета. Сформирована блок-схема взаимосвязи упрощенного плана счетов и регистров упрощенной формы учета малых предприятий. Исследован состав и сроки представления упрощенной финансовой отчетности малыми предприятиями.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, регистры бухгалтерского учета, формы бухгалтерского учета, субъекты малого предпринимательства, финансовая отчетность.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з науковими та практичними завданнями. Облік та фінансова звітність забезпечують інформаційні потреби управління підприємством. Збільшення потреб управлінців в інформації та постійні трансформації, що відбуваються у нормативно-правовому полі, вимагають перегляду підходів до організації обліку на підприємствах малого бізнесу. Актуальною є необхідність визначення проблем обліку та складання фінансової звітності, розв'язання яких доволить посилити економічну ефективність економічних процесів в малому бізнесі.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми.

Проблемні аспекти вибору форми обліку, методичні особливості облікового відображення господарських операцій, а також порядок складання та подання фінансової звітності малими підприємствами висвітлюються в працях вчених та практиків: Атамаса П. Й., Бутинець Ф. Ф., Вериги Ю. А., Дробязко С. І, Козир Т. М., Холод С. Б. та інших. Дискусійні моменти та наукові проблеми організації та методики обліку, а також складання фінансової звітності суб'єктами малого підприємництва завжди перебувають у полі зору українських науковців.

Цілі статті. Основними завданнями публікації є визначення особливостей облікового відображення господарських операцій суб'єктами малого підприємництва за умов застосування спрощеної форми обліку та розкриття порядку складання і подання фінансової звітності.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, на сплату єдиного податку з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності являє собою спрощену систему оподаткування, обліку та звітності. Спрощена система оподаткування може бути самостійно обрана підприємцем, якщо така особа відповідає законодавчим вимогам.

Обліковий процес на підприємствах малого бізнесу має ряд суттєвих особливостей. Керуючись наказом МФУ «Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами» № 422 від 25.06.2003 р., малі підприємства застосовують просту форму або спрощену форму бухгалтерського обліку (рис. 1).

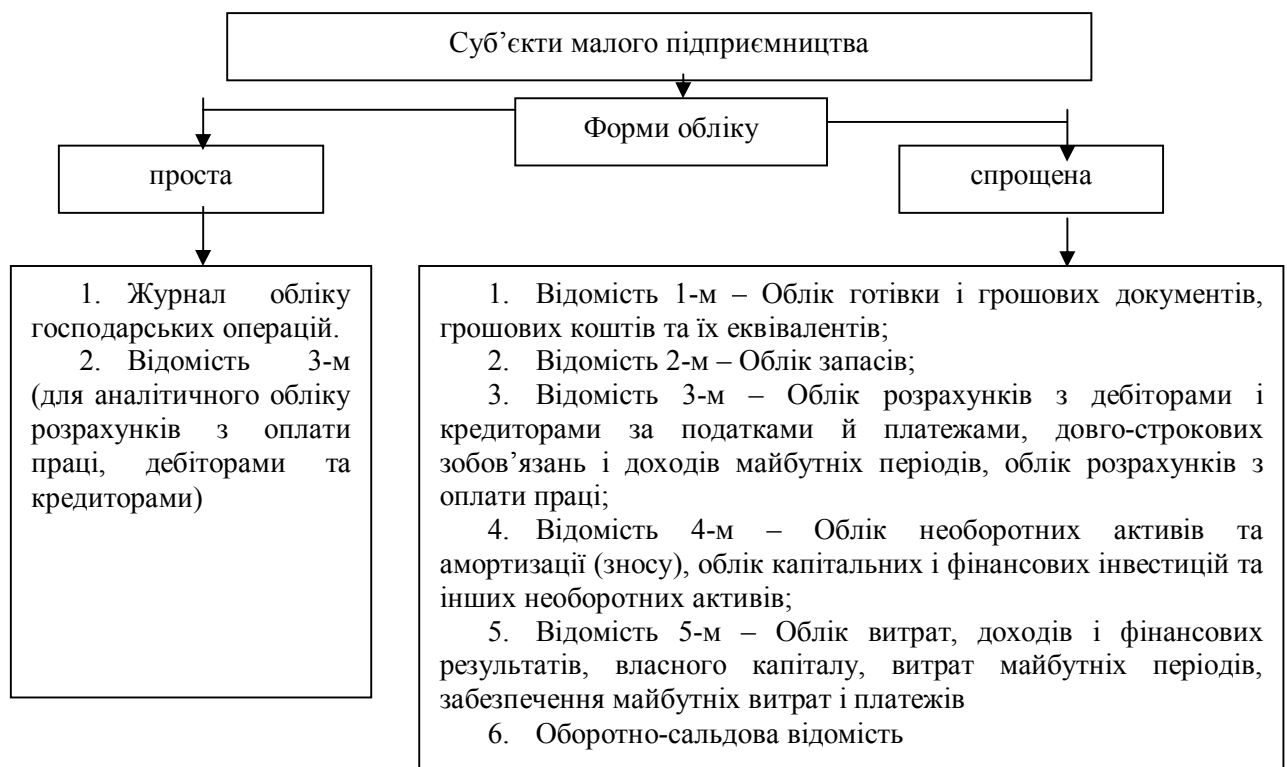

Рис. 1. Регістри простої та спрощеної форми обліку для суб'єктів малого підприємництва відповідно

Фізичні особи – підприємці, що обрали спрощену систему оподаткування не зобов'язані вести бухгалтерський облік. Щодо юридичних осіб – платників єдиного податку, то обов'язковість ведення бухгалтерського обліку покладена Законом України

«Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Зокрема, суб'єкти господарювання, що віднесені до третьої та четвертої групи платників єдиного податку можуть складати спрощений фінансовий звіт за формами, передбаченими НП(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» [6].

Мале підприємство зобов'язане використовувати спрощений План рахунків бухгалтерського обліку № 186 від 19.04.2001 р. [7] за умови обрання простої або спрощеної форми обліку. Взаємозв'язок спрощеного плану рахунків та регістрів спрощеної форми обліку представлено у вигляді блок-схеми (рис. 2).

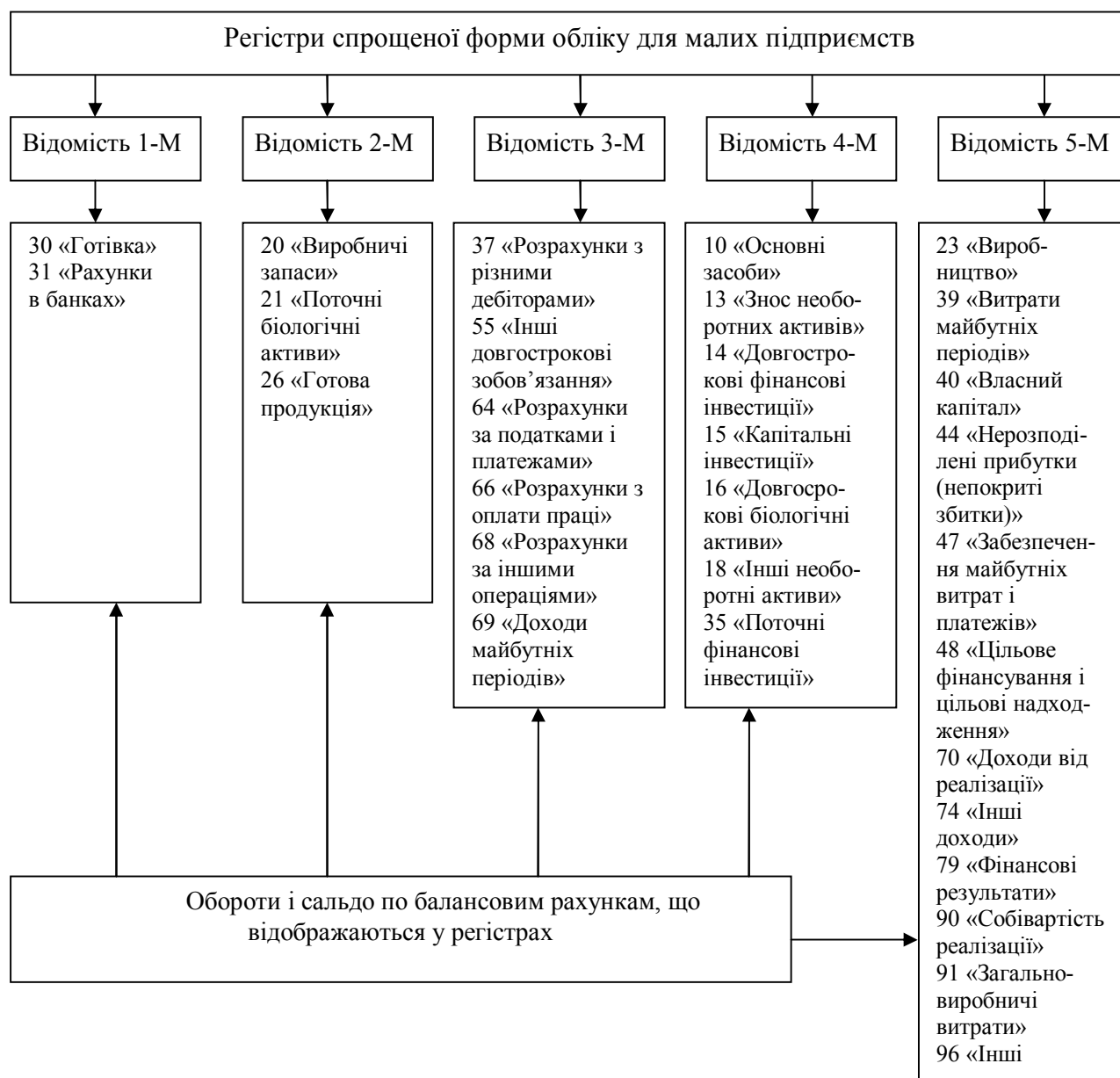

Рис. 2. Блок-схема взаємозв'язку Плану рахунків та регістрів спрощеної форми обліку малих підприємств

Малі підприємства, що обрали спрощену чи просту форму обліку, мають право складати і подавати звітність відповідно до П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва». Вищевказана вимога коментується також у Листі МФУ «Особливості складання фінзвітності малих підприємств за 2017 рік» [3]: норми П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» застосовуються:

- 1) для складання Фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва:
- суб'єктами малого підприємництва – юридичними особами, які визнані такими відповідно до законодавства (крім тих, що складають спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва);
 - представництвами іноземних суб'єктів господарської діяльності;
- 2) для складання Спрощеного звіту суб'єкта малого підприємництва:
- суб'єктами малого підприємництва – юридичними особами, які ведуть облік доходів та витрат відповідно до податкового законодавства;
 - суб'єктами малого підприємництва – юридичними особами, що відповідають критеріям мікропідприємництва.

Склад річної фінансової звітності залежить від категорії юридичної особи відповідно до ч. 3 ст. 55 Господарського кодексу України [1] та обраної форми обліку (табл. 1).

Таблиця 1

Склад і строки подання фінансової звітності малими підприємствами

Категорія юридичних осіб	Річна звітність		Куди подається
	склад	строк подання	
Малі підприємства і представництва нерезидентів – платники податку на прибуток	форми № 1-м, № 2-м	Одночасно з декларацією з податку на прибуток (п. 46.2 ПКУ) не пізніше 1 березня 2018 року	Державна фіскальна служба
		Не пізніше 28 лютого 2018 року (п. 5 Порядку № 419)	Органам Держстату
Суб'єкти мікропідприємництва – платники податку на прибуток	Форми № 1-мс, № 2-мс	Одночасно з декларацією з податку на прибуток (п. 46.2 ПКУ) не пізніше 1 березня 2018 року	Державна фіскальна служба
		Не пізніше 28 лютого 2018 року (п. 5 Порядку № 419)	Органам Держстату
Юридичні особи – платники єдиного податку	форми № 1-м, № 2-м, № 1-мс, № 2-мс	Не пізніше 28 лютого 2018 року (п. 5 Порядку № 419)	Органам Держстату

У разі якщо підприємство за результатами діяльності протягом року втратило ознаки суб'єкта малого підприємництва, та відповідає ознакам суб'єкта малого підприємництва, якому дозволено складати Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва, то таким підприємством складається або Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва, або Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва за звітний період, у якому це відбулось, а з наступного періоду – Спрощений фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва.

Висновки. Організація системи бухгалтерського обліку та звітності малих підприємств повинна враховувати особливості організаційно-правової форми та вибір такої форми обліку що б максимально забезпечувала потреби облікової та управлінської служби малого підприємства.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України № 436-IV від 16 січ. 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
2. Дробязко С. І. Облік та оподаткування підприємств малого бізнесу : [навчальний посібник] / Дробязко С. І., Козир Т. М., Холоп С. Б. За заг. ред. П. Й. Атамаса. // К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.
3. Лист Міністерства фінансів України «Особливості складання фінзвітності малих підприємств за 2017 рік» від 12 черв. 2017 р. № 35210-07-10/15486 // Баланс. – 2018. - № 7 – 8. – С. 6.
4. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами» № 422 від 25 черв. 2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
5. Омельницька З. Склад і строки подання річної фінансової звітності // Баланс. – 2018. - № 7 – 8. - С. 7.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва»,

затверджений Наказом Міністерства фінансів України № 39 від 25 лют. 2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

7. Спрощений План рахунків бухгалтерського обліку, затверджений Наказом Міністерства фінансів України № 186 від 19 квіт. 2001 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.